

תפארת רפאל

מיסודו של הראשון לציון מרן רננו עובדיה יוסף זצוק"ל

עלון תורה והלכה לכל בני המשפחה

יוצא לאור ע"י תלמוד תורה ומפעלי חסד
"תפארת רפאל" **"עטרת שרה"**
ע"ש רבי רפאל זביוני בן פינחס זצ"ל ע"ש מו' שרה זביוני בת דינה ע"ה
נוסדו בשנת תשכ"ו (1967) בתל אביב

פְּרָשַׁת: אָמוֹר

עֲלוֹן מִס': 1,961 | תשפ"ג

ליקט וערך: הרב רפאל זביוני שליט"א
רב בק"ק "תפארת רפאל" תל-אביב
העלון נוסד בשנת תשמ"ה (1985)
בידי הרב שלמה זביוני שליט"א

פְּרָשַׁת הַתְּחוּמִים

פרשת אמור פותחת בידי הכהונה, בהגבלות המוטלות על הכהנים מחמת קדושתם, ממשיכה בידי המועדות ומפרטת את החגים ודיניהם, ומסיימת במאורע מזעזע ומעציב: אותו בן תערובת שקילל שם אלוקיו, תצילנה האוזניים, ונרגם באבנים. שלושה עניינים שונים, לכאורה, וקו אחד מאגדם ומחברם. להבנתו, נפתח בסיפור מעשה שהיה.

בגמרא (שבת לא.) מסופר: מעשה בכרי אחד שהיה עובר מאחרי בית המדרש ושמע קול סופר שהיה קורא: **"ואלה הבגדים אשר יעשו, חשו ואפוד ומעיל, וכתנת תשבץ מצנפת ואבנט"**. אמר "הללו, למי?" אמרו לו: "לכהן הגדול". אמר אותו נכרי לעצמו: אלך ואתגיר, בשביל ששימוני כהן גדול. בא לפני שמאי הזקן (הידוע בתור בר פלוגתא של הלל הזקן), אמר לו: גיירני על מנת שתשימני כהן גדול. דחפו באמת הבניין שבידו. **בא לפני הלל, וגיירו.** אמר לו: "כלום מעמידים מלך, אלא מי שידוע טכסיסי מלכות, לך ולמד טכסיסי מלכות". הלך ולמד דיני עבודת בית המקדש. כיון שהגיע למקרא: **"והזר הקרב יומת"**, שאל את הלל: "מקרא זה, על מי נאמר?" אמר לו: "אפילו על דוד מלך ישראל". נשא אותו גר קל וחומר בעצמו: ומה ישראל שנקראו **"בנים למקום"** ומתוך אהבה שאהבם קרא להם **"בני בכרי ישראל"**, נאמר בהם **"והזר הקרב יומת"**, גר הקל שבא במקלו ובתרמילו על אחת כמה וכמה! בא לפני שמאי ואמר לו: "כלום ראוי אני להיות כהן גדול, והלא כתיב בתורה והזר הקרב יומת!" בא לפני הלל ואמר לו: "ענוותן הלל, ינחו לך ברכות על ראשך, שהקרבתי תחת כנפי השכינה!"

עלינו להבין, שאין המדובר בסתם נכרי. איזו יומרנות זו: "גיירני על מנת שתשימני כהן גדול"! ובכלל, עד ימי הלל ושמאי היו המלכים, מלכי בית חשמונאי, הכהנים הגדולים, ואיך התיימר ליטול את מקומם! חייבים לומר שאכן היו לו הכישורים לכך. משכיל היה, וידעו, משכמו ומעלה. ראוי לתפוס מקום של כבוד בכל חברה, ראש וראשון לכל מועמדות. יש כאלו, אבל לא לכהונה! **"והזר הקרב יומת!" הן ידוע המעשה במלך עוזיהו** (דברי הימים ב' כו, יט) שביקש להקטיר קטורת בבית המקדש. אמר: "נאה למלך לשרת למלך הכבוד". והכהנים ניסו למנועו. אמרו: "לא לך עזיהו להקטיר ל-ה', כי לכהנים בני אהרן המקדשים להקטיר. צא מן המקדש!" - **"ויזעף עזיהו, ובידו מקטרת להקטיר, ובזעפו עם הכהנים והצרעת זרחה במצחו"**. **"ויבהלוהו משם... ויהי מצרע עד יום מתו"**! מלך צדיק היה, וביקש לעבוד לבוראו במקדש, לקדש שם שמים, **"נאה למלך לשרת למלך הכבוד"** - וזו הייתה טעותו, לא הבין שהבורא תחם תחומים. והגדול שבעם ישראל, לא יוכל להיכנס לתחום הכהנים!

זו הייתה גם נקודת הכשל של המגדף, בסוף הפרשה. אימו משבט דן הייתה, וביקש לקבוע שם אהלו. הן יהודי הוא, מבחינת ההלכה. אמנם כן, יהודי - אך לא משבט דן. ותחומים תחם הבורא, לכל שבט תחומו, ושבט דן לא קיבלו. לא הבין, לא רצה להבין, קילל וגידף, ונשא חטאו. **פרשתנו, איפוא, פרשת התחומים היא.** לכהנים תחומים, דיניהם המפורטים. לכל שבט תחומו, ובין תחילת הפרשה לסופה - דיני המועדות, ובראשם - השבת. אף הם - תחומים שתחם הבורא בעולמו!

מסופר, שפעם ראו את **הגאון הרוגוצ'ובי** (הרב יוסף רוזין) זצ"ל מביט בריכוז בשעון, עם צאת השבת. עקב בדריכות אחר תנועת מחוג השניות סיבוב אחר סיבוב, ולפתע קרא: "זהו!" ונשא את ראשו. תמהו: מה זהו? ואמר: "מי שהדליק את האור לפני חצי דקה, חייב סקילה. מי שידליק עכשיו, לא עבר עבירה!" תחומים נתחמו, גבולות נקבעו. זמנים מקודשים שיש להיזהר בדינם, ולקבל שפע קדושתם!

אמר אל הנהנים בני אהרן (כא, א) - מלמד שהראה הקב"ה למשה דור ודור ושופטיו, דור דור ומנהיגיו (מדרש רבה). **המנהיג מותאם לדור** - דור קטן זקוק למנהיג גדול. משל לחולה, שככל שמחלתו קשה יותר, נזקקים לרופא מומחה יותר. (רבי שמחה-בונם מפשיסחה)

ועל כל נפש מת לא יבא, לאביו ולאמו לא יטמא (כא, יא) - בפסוק יש דבר מענין, כל סופי המילים הן אותיות כפולות (זוגות מילים). כלומר: בפסוק יש עשר מילים, וסוף המילים הן אותיות זהות: **ועל כל, נפש מת, לא יבא, לאביו ולאמו, לא יטמא.** (בעל הטורים)

בחדש השביעי (כג, כד) - החודש נקרא "**השביעי**" כי הוא משובע (משופע) בחגים. בחודש תשרי 11 ימי **הג כמנין** "הג": 2 ימי ראש השנה, 1 יום כיפור, 7 ימי סוכות, 1 שמיני עצרת.

אלה מועדי ה' מקראי קדש (כג, ד) - פרשת המועדות פותחת בענין שבת, שלכאורה לא שייך למועדים, ומרומזים בו כל המועדים: "**ששת ימים תעשה מלאכה**", היינו מלאכת אוכל נפש המותרים בששת ימי החג האלו: **שני ימי פסח, שני ימי סוכות** (יום טוב הראשון ושמת תורה), **שבועות, ראש השנה**, (יום אחד מדאורייתא), אבל "**ויביום השביעי**" - היינו **יום הכיפורים**, אסור במלאכת אוכל נפש. (הגר"א)

זכרון תרועה (כג, כד) - בראש השנה אנו תוקעים מאה תקיעות. שלושים תקיעות הראשונות הם מדאורייתא. וסימן לכך: "**יום תרועה יהיה**". יהיה בגימטריה **שלושים**, וכשמוסיפין עליהם עוד שבעים תקיעות שבתפילה הרי מאה, וסימן לכך: "**אשרי העם יודעי תרועה**", **יודעי בגימטריה מאה**, שבמאה קולות אלו יודעים בני ישראל לרצות את בוראם. (ילקוט מעם לועז)

אצל רבי ברוך ממזיבז', התארח פעם אדם אחד שהיה בעל גאווה ורברבן והיה מספר על עצמו דברי שבח ותהילה. דחהו רבי ברוך ולא נתן לו כבוד. לחסידי התמהים הסביר: "**השבת מכבדת את אורחיה מאוד**, חל ראש חודש בשבת - מפטירים בה הפטרת ראש חודש, שבת חול המועד - כל הקריאה של הרגל, ביום טוב - כל התפילה, ביום הכיפורים - אף הסעודות, אולם בראש השנה שחל בשבת אין תוקעים בשופר. מפני מה? כי אורח שתוקע ומכריז על עצמו בגלוי, אינו רצוי..."

שנון

מושגים ביהדות

אייר

"ד באייר, נקרא 'פסח קטן' או 'פסח שני', ובו הקריבו הטמאים והרחוקים את הפסח, לאחר שלא יכלו להקריב את הפסח במועדו. קורבן פסח הוא אחד משתי מצוות עשה בכל התורה שעבירה עליהן דינה כרת, ולכן חשיבות יום זה. בי"ח באייר, תר"מ (1880), החלה ההדפסה של המהדורה השלישית של "ש"ס וילנא הידוע, בדפוס האחים והאלמנה ראם, ומהדורה זו נותרה עד היום כמהדורה הבלעדית של התלמוד. בית הדפוס היהודי שפעל בוילנה החזיק מעמד עד מלחמת העולם הראשונה ולאחר מכן חודש עד מלחמת העולם השנייה ואז נחרב. בי"ט באייר, תש"ח, נכנעו יהודי הרובע היהודי בירושלים העתיקה, ללגיון הירדני במלחמת העצמאות לאחר מצור של חודשים מספר. המבוגרים נלקחו לשבי בירדן ושחררו לאחר כתשעה חודשים.

סיפור השבוע

"ועניתם את נפשתיכם" (כג, לב)

מעשה ברבי אברהם הלוי פטאל זצ"ל מרבני ארם צובא, שבשנותיו האחרונות אסרו עליו הרופאים לצום ביום הכיפורים מחמת חוליו וחולשת לבו. התקומם רבי אברהם ומאן לקבל את הדין: "**שומר מצוה לא ידע דבר רע**", צטט את הכתוב. בערב היום הקדוש המה ביתו מהמון נכדיו שבאו לקבל את ברכתו לחתימה טובה, ומבני השכונה מוקירו ומעריציו שבאו להתברך מפיו. בשעה שתיים אחר הצהריים הופיע בביתו חתנו הגדול, הראשון לציון **מרן רבינו עובדיה יוסף צצוק"ל**, ואמר לו בקצרה: "יודע אני שתלמיד חכם אתה, ולא באתי לפלפל עמך בהלכה, אלא להורות הוראה. גוזר אני עליך שתאכל ותשתה פחות מכשעור". לאחר מכן התברך וברך, ונפרד לשלום בברכת "תזכו לשנים רבות". לאחר שהלך התלבט רבי אברהם בקול באזני נכדיו וכל הנוכחים, כיצד יוכל לאכול ביום הקדוש, בטוח הוא שהרופאים טועים, כוחי במוחני וחזק אני דיו, אבל הרב פסק הלכה, מה אעשה? ובכה בדמעות שלישי. במוצאי היום הקדוש התקשר הרב לבית חתנו הגדול והודיע למרן רבינו זצ"ל שקיים את גזירתו בבחינת "**ושמרת לעשות ככל אשר יודף**" ומידי שנה חזר הדבר על עצמו, מרן רבינו זצ"ל היה בא ופוסק את פסקו, ורבי אברהם מתמוגג בדמעות, ומציית לדעת תורה ולפסק ההלכה. (ויאמר אברהם)

מפנינו מִן הַגֵּר "ע יוסף זצוק"ל

בעל הבית מברך ובוצע - מדוע?

"כי את לחם אלהיך הוא מקריב" (כא, ח) - פעם נתארח גאון אחד אצל הברון רבי בנימין רוטשילד, ועשה הברון סעודה לכבוד אותו תלמיד חכם, וכשהגיעו לברכת המוציא, כיבד אותו הברון בברכת המוציא ובציעת הפת. אך אותו חכם סירב, ורמז לו כי ההלכה שבעל הבית בוצע! במהלך הסעודה תמה רוטשילד באוזני אותו חכם ואמר: "מדוע מנעו חכמים ממני לכבד אותך לבצוע את הפת, והלא לכבוד יחשב לי הדבר?!" השיב לו החכם ואמר: ראה נא ידידי, הלא כבר אמרו חז"ל שקודם שאדם מברך על המאכל, הרי שהמאכל נחשב שייך עדיין לקדוש ברוך הוא, שנאמר: לה' הארץ ומלוואה, ואם תכבד אותי שאני אבצע את הלחם, אין זה נחשב לך לכלום, שהרי עדיין אין הפת שייכת לך, אלא להקב"ה, ומה אתה נותן לי משל אחרים?! ועל כן תיקנו חכמים שבעל הבית יברך בעצמו ויבצע הוא את הפת, ואז הפת נחשבת שייכת לו, ומזה נותן הוא לאחרים, ונמצא שהוא נותן כבר משלו, והרי זה נחשב כמעשה צדקה עבורו, כי משלו הוא נותן.

יוסף חֲכָמָה

רבי שמעון בר יוחאי - לג' בעומר

ל"ג בעומר, הוא יום מעולף בספירים ומכוסה במסותורין. רבים, ובראשם החת"ם סופר תמהו, כיצד קבעו יום שמחה ביום הסתלקותו של צדיק וכיצד קבעו מועד שלא נעשה בו נס ולא הוזכר בש"ס ופוסקים. ה'חת"ם סופר' תולה את עניין השמחה בל"ג בעומר, בכך שביום זה התחיל המן לרדת לאבותינו במדבר, שהרי עד ט"ו באייר אכלו את הצידה שלקחו ממצרים והלכו שלושה ימים בלי לחם ובי"ח באייר החל לרדת המן. כמה מן הראשונים הקדמונים כתבו, כי בל"ג בעומר הפסיקו תלמידי רבי עקיבא למות. מפני שהתלמידים מתו בפרוס עצרת, והוא חצי הזמן שבין פסח לעצרת והפסיקו למות ביום ל"ג בעומר עצמו, לכן יש נוהגים שלא להתיר את מנהגי האבלות רק מיום ל"ד בעומר ולא בל"ג בעומר עצמו. בספרי המקובלים תלמידי האריז"ל קישרו את ל"ג בעומר עם יום שמחתו של רשב"י, שהיה אחד מתלמידי רבי עקיבא ונסמך אחר פטירת אלפי התלמידים. והעיד רבי חיים ויטאל על רבו האריז"ל שעלה על קברו של רשב"י בל"ג בעומר ועשה אותו יום משתה ושמחה. בדורות מאוחרים יותר, נכתב כי ל"ג בעומר הוא גם יום פטירתו של רשב"י ונראה שזו מסורה שעברה מדור לדור.

יובל שנים ל"בר בי רב" המרכזי בארץ ב"תפארת רפאל" - "אין התורה נקנית אלא בחבונה" (ברכות סג):

המסורת נמשכת! גם השנה התקיים ה"יום שכולו תורה" המרכזי והוותיק בארץ מחצות היום ועד חצות הלילה ביום העצמאות במסודותנו 'תפארת רפאל' בתל אביב עם מיטב הרבנים והמרצים בארץ. ה"יום שכולו תורה" מתקיים כבר יובל שנים שאותו ייסד הראשון לציון מרן רבינו עובדיה יוסף זצ"ל עוד בהיותו רבה של תל אביב-יפו בשנת תשל"ג, והיה בעצמו נושא את הנאום המרכזי בשנותיו כרב ראשי לתל אביב יפו ואף כרב הראשי לישראל. ב"ה כיום יש מאות מקומות בארץ המיישמים רעיון נפלא זה. השנה הכנס הועבר בשידור חי ברדיו "קול חי" ובצפייה ישירה ברשתות החברתיות לזיכוי הרבים בארץ ובחוץ לארץ.

בתמונות: הרבנים הגאונים שליט"א שהשתתפו ב"יום שכולו תורה" השנה, ביום העצמאות.

אימרת השבוע

"רבי יעקב אומר: העולם הזה דומה לפרוזדור בפני העולם הבא; התקן עצמך בפרוזדור, כדי שתכנס לטרקלין" (פרקי אבות ד')

מדור ההלכה על פי הראשון לציין הגאון
מזן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל

עֲשֵׂה לָךְ רֵב

הלכות גילוח

- א. ישראל המגלח זקנו בתער, אף שהתרו בו, יש להסביר לו פנים ולקרבו לתורה ולמצוות, ולא להרחיקו בשתי ידיים, שמאחר והדור פרוץ יש לחשוש שמא יתרחק לגמרי מן הדת. ומה שכתב הרמ"א שמנדין עוברי עבירה, בזמן הזה שרבו הפריצים, יש לקרובם לדרך המלך רק בדרכי שלום, ואם נבדילים מאתנו בחזקה, בניהם הקטנים מה חטאו. וכל זה באופן שברור שאין כל חשש שילמדו ממעשיהם. אבל אם יש לחוש שיקלקל אחרים, יש להתרחק ממנו.
- ב. ראוי ונכון לחוש ולהחמיר שלא לגלח את הזקן במכונת גילוח דקה, שהיא כמספרים כעין תער, ויש להעדיף להתגלח באמצעות סם [משעי]. וכל איש שיכול לגדל זקנו באופן שלא תגע בו יד, תבא עליו ברכה, אבל למי שאינו יכול לעשות כן, מסיבה של פרנסה, או כדי שלא לעורר מחלוקת בבית, ומגלח זקנו במכונה חשמלית, יש להקל, ובלבד שיזהר שלא יהדק את המכונה אל עור הפנים, כדי שלא יעקר השער משרשו, [באופן שמרגיש בעיקרי השער כשמעביר היד על הפנים מלמטה למעלה], ואז יש לו על מה שיסמוך.
- ג. מנהג רבותינו ואבותינו הספרדים בדורות הקודמים שלא לגדל פיאות ארוכות בצדעיים, וגם על פי הקבלה אין לזה הכרח לגדל פיאות ארוכות. ואותם אברכים ותלמידי חכמים ספרדים שנוהגים בעצמם לגדל פיאות ארוכות, כדרכם של אחינו האשכנזים, וכן לילדיהם, תבא עליהם ברכת טוב, ואין לחוש בזה ליוהרא. אבל אין זה חיוב מן הדין, אלא ממדת חסידות לשרידים אשר ה' קורא, אשר כל מעשיהם והתנהגותם בחסידות וביראת שמים.
- ד. המקיף את הקטן חייב. והיינו שמגלח בתער את הפאות בלבד, או שגילח את הראש עם הפאות. ויש אומרים שאיסור מקיף הוא גם במספריים כעין תער, ויש לחוש לדבריהם. ואשה אינה במצות הקפת הראש, ויש אומרים שאף על פי כן אסורה להקיף פאת ראש האיש, ואפילו הוא קטן.

הודעה משמחת למתפללי בתי הכנסת והגבאים! חומש מהודר ביותר עם התפילות ליום השבת

זכינו ובמכון להוצאת ספרים וחקר כתבייד "תפארת רפאל" של מוסדותנו, הוצאנו לאור ספר חמשת חומשי התורה בכרך אחד מהודר ומפואר, בצירוף הפטרות לפי כל המנהגים, כולל התפילות ליום השבת בנוסח עדות המזרח ומזן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל. סדר אותיות חדש ומדויק, באותיות מאירות עיניים. מודפס על נייר בייל כרומו, כריכה חדשנית ומפוארת. פירוש רש"י ותרגום אונקלוס בניקוד מלא, ועוד פירושי חז"ל על התורה. אף פתחנו ראשי תיבות וציינו מראי מקומות. החומש מעוטור בהמלצות הראשונים לציין שליט"א, בצירוף קונטרס "ילקוט יוסף" דיני ספר תורה' השלם.

ניתן להשיג בטל': 1800-260-260 מחו"ל: 1866-676-8696

הזמנים לפי לוח "אור החיים" המבוסס על פסקי מרן הגר"ע יוסף זצ"ל

ניו יורק	באר שבע	חיפה	תל אביב	ירושלים	כניסת השבת
7:38	7:05	7:07	7:05	7:07	
8:43	7:56	7:59	7:56	7:58	יציאת השבת
9:10	8:48	8:51	8:48	8:51	רבינו תם

עלון הנשיקה מוקדש לעילוי גשמת הרב עזרא עטיה בן לאה ורבי יצחק זצוק"ל נפטר ב- 15 באב תשנ"ל (1970) ראש ישיבת "פניני יוסף" תל אביב בני ארם צובא יהי רצון שיעמוד בתפילה על כלל עם ישראל - אמן נפטרה ב- י"א אדר תשנ"ב ת.נ.צ.ב.ה

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעִי

אמור (פרקי אבות - ד')

הפֶּטְרָה
"והפְּתִיחִים הַלּוּיִם"
"הוֹקֵאל מוֹד"

- תלמוד תורה לכבנים
- שיעורי תורה ויהדות לכבנות
- כולל ובית מדרש
- כנסים תורניים
- קירוב רחוקים
- מכון הוצאת ספרים וחקר כתבי יד
- דאגה לרווחת החיילים כצה"ל
- עזרה לזנזקיים
- הדרכה רוחנית לעולים חדשים
- מוקד עולמי לאמירת תהילים
- שבועון תורני

לקבלת העלון בדואר - במייל או לתגובות: refael260@gmail.com

הנצחה לזכר יקירכם ותרומות - נא לשלוח לתלמוד תורה ומפעלי חסד "תפארת רפאל" המשודר: רח' קפלנסקי 1, קרית שלום, ת.ד. 12015 תל אביב, טל. 1-800-260-260